

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Historia Kościoła powszechnego - starożytność

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Teologia		Cykl dydaktyczny 2024/25
Specjalność -		Kod zajęć 12TEOS.51K.10348.24
Jednostka organizacyjna Wydział Teologiczny		Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia jednolite magisterskie		Obligatoryjność Obowiązkowy
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe
Profil studiów profil ogólnoakademicki		
Koordynator zajęć	Paweł Wygralak	
Prowadzący zajęcia	Paweł Wygralak	
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia - Wykład: 20, Egzamin - Ćwiczenia: 10, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przekazanie wiedzy o głównych etapach rozwoju Kościoła katolickiego w czasie i przestrzeni od momentu jego założenia do końca okresu starożytności.
C2	Rozwinięcie umiejętności usytuowania najważniejszych wydarzeń z dziejów Kościoła starożytnego.
C3	Umiejscowienie najważniejszych przedstawicieli Kościoła starożytnego na tle głównych wydarzeń historii powszechnej starożytności.
C4	Zapoznanie, w stopniu rozszerzonym, z wiedzą na temat kształtowania się struktury Kościoła, Jego relacji z władzą świecką oraz światem kultury grecko-rzymskiej.
C5	Uwrażliwienie na przyczyny rozwoju tych kierunków refleksji teologicznej, które znacząco wpłynęły na proces kształtowania się tradycji Kościoła i kultury europejskiej.
C6	Wyrobinienie umiejętności krytycznej oceny i interpretacji źródeł historycznych związanych z historią Kościoła.
C7	Rozwinięcie umiejętności komunikacji i pracy zespołowej nad źródłem historycznym dotyczącym dziejów Kościoła, z uwzględnieniem jego wymiaru faktograficznego oraz teologicznego.

Wymagania wstępne

Potwierdzona ogólna wiedza i umiejętności z zakresu historii powszechnej starożytności.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna okoliczności pojawienia się pierwszych wspólnot chrześcijańskich w starożytności.	TEO_K5_W10, TEO_K5_W14	Egzamin ustny, Test, Raport
W2	rozumie wpływ różnych poglądów religijnych i filozoficznych na kształtowanie się teologii Kościoła oraz związane z tym nurty heterodoksyjne.	TEO_K5_W02, TEO_K5_W03, TEO_K5_W14	Egzamin ustny, Raport
W3	zna kierunki rozwoju wspólnoty Kościoła	TEO_K5_W03, TEO_K5_W12	Egzamin ustny, Test, Raport
W4	rozumie znaczenie postaci i wydarzeń, które miały wpływ na fundamentalne działania dyscyplinarne i rozwój teologii w Kościele starożytnym	TEO_K5_W03, TEO_K5_W06, TEO_K5_W07	Egzamin ustny, Test, Raport
W5	rozumie związki zachodzący między faktami historycznymi a rozwojem teologii	TEO_K5_W01, TEO_K5_W03, TEO_K5_W07, TEO_K5_W10	Egzamin ustny, Raport
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi przedstawić wpływ różnych poglądów religijnych i filozoficznych na kształtowanie się teologii Kościoła starożytnego oraz związane z tym nurty heterodoksyjne	TEO_K5_U01, TEO_K5_U04, TEO_K5_U09	Egzamin ustny, Test, Raport
U2	potrafi oceniać znaczenie najważniejszych postaci z dziejów Kościoła na kolejnych etapach jego historycznego rozwoju	TEO_K5_U01, TEO_K5_U04, TEO_K5_U08	Egzamin ustny, Test, Raport

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U3	umie korzystać z podstawowych źródeł historycznych i literatury przedmiotu	TEO_K5_U04, TEO_K5_U19	Egzamin ustny, Test, Raport
U4	potrafi dokonać krytycznej oceny źródła historycznego	TEO_K5_U01, TEO_K5_U02, TEO_K5_U04	Egzamin ustny, Test, Raport
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	jest gotów do korzystania z dorobku naukowego w osobistym rozwoju	TEO_K5_K01, TEO_K5_K07	Egzamin ustny, Test, Raport
K2	posiada kompetencje w zakresie wykorzystania zdobytej wiedzy w życiu zawodowym i społecznym	TEO_K5_K07, TEO_K5_K08	Egzamin ustny, Test, Raport
K3	jest gotów do promowania dziedzictwa chrześcijańskiego	TEO_K5_K09	Egzamin ustny, Test, Raport

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Świat antyczny i narodziny chrześcijaństwa.	W1, W2, W3, U1, U3, K3	Wykład
2.	Stosunek państwa rzymskiego do chrześcijaństwa (do edyktu mediolańskiego)	W3, W4, U3, U4, K1, K2, K3	Wykład
3.	Historia prześladowań i znaczenie kultu męczenników.	W3, W4, U2, U3, U4, K1, K2, K3	Wykład
4.	Zagrożenia jedności Kościoła (herezje, gnostycyzm)	W2, W3, W4, W5, U1, U2, K1, K2, K3	Wykład
5.	Etapy kształtowania się struktury hierarchicznej Kościoła.	W3, W4, U2, U3, U4, K1, K2, K3	Wykład
6.	Charakterystyka kultury i życia codziennego chrześcijan	W3, W4, U1, U2, U3, K1, K2, K3	Wykład
7.	Konstantyn Wielki i jego znaczenie dla historii Europy i Kościoła.	W3, W4, U2, U3, U4, K1, K2, K3	Wykład
8.	Relacje państwo – Kościół po 313 r.	W3, W4, U2, U3, U4, K1, K2, K3	Wykład
9.	Działalność apostołska i misyjna Kościoła	W1, W3, W4, W5, U2, U3, U4, K1, K2, K3	Wykład
10.	Początki i rozwój monastycyzmu (anachoretyzm, cenobityzm, pierwsze reguły)	W1, W3, W4, U2, U3, U4, K1, K2, K3	Wykład
11.	Upadek Cesarstwa Rzymskiego. Papiestwo i rozwój idei prymatu.	W3, W4, U2, U3, U4, K1, K2, K3	Wykład
12.	Chrześcijaństwo a islam.	W4, W5, U2, U3, U4, K1, K2, K3	Wykład
13.	Kryzys obrazoburczy	W2, W4, W5, U1, U2, U3, U4, K1, K2, K3	Wykład
14.	Rozwój życia sakramentalnego i liturgicznego	W2, W4, W5, U2, U3, U4, K1, K2, K3	Ćwiczenia

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
15.	Życie codzienne starożytnych chrześcijan	W3, W4, W5, U2, U3, U4, K1, K2, K3	Ćwiczenia
16.	Architektura i sztuka chrześcijańska	W3, W4, W5, U3, U4, K1, K2, K3	Ćwiczenia
17.	Pierwsze reguły monastyczne (IV-VII w.)	W1, W3, W4, W5, U2, U3, U4, K1, K2, K3	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład problemowy, Dyskusja
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda ćwiczeniowa

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Test ze znajomości Dziejów Apostolskich Egzamin ustny: odpowiedź na wylosowany zestaw trzech pytań
Ćwiczenia	Czynny udział w dyskusji Raport z wypowiedzi na temat analizowanych materiałów źródłowych

Literatura

Obowiązkowa

1. "Dzieje Apostolskie"

Dodatkowa

1. "Historia Kościoła", t. I, "Od początków do roku 600", Warszawa 1986.
2. "Świat Bizancjum", t.1, "Cesarstwo Wschodniorzymskie 330-641", Kraków 2007.
3. "Świat Bizancjum", t. 2, "Cesarstwo Bizantyńskie 641-1204", Kraków 2011.
4. Bp Jan Śrutwa, "Dzieje Kościoła w starożytności", t. 1-2, Lublin 2018.
5. Euzebiusz z Cezarei, "Historia Kościelna", Kraków 2013.
6. Euzebiusz z Cezarei, "Żywot Konstantyna", Kraków 2007
7. Atanazy Aleksandryjski, "Żywot św. Antoniego", Warszawa 1987.
8. M-F. Beslez, "Prześladowania w starożytności. Ofiary, bohaterowie, męczennicy", Kraków 2009

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	20
Ćwiczenia	10
Czytanie wskazanej literatury	10

Przygotowanie raportu	5
Przygotowanie do egzaminu	10
Przygotowanie do zajęć	5
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 60
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
TEO_K5_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznej oceny poziomu własnej dojrzałości osobowej, zdobywanej wiedzy i kształtowanych umiejętności
TEO_K5_K07	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do podjęcia własnej, indywidualnej odpowiedzialności za kształt życia społecznego, kultury oraz dziedzictwa chrześcijańskiego
TEO_K5_K08	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wykorzystania osiągnięć badawczych różnych ośrodków i szkół teologicznych w podejmowaniu działań, myśląc i działając w sposób przedsiębiorczy oraz przewidywania wielokierunkowych skutków społecznych i ekologicznych swojej działalności
TEO_K5_K09	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do uczestniczenia w życiu kulturalnym oraz do inspirowania działań na rzecz interesu publicznego
TEO_K5_U01	Absolwent/ka potrafi samodzielnie wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i integrować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy z wykorzystaniem wiedzy teologicznej
TEO_K5_U02	Absolwent/ka potrafi przeprowadzać badania w zakresie teologii, obejmujące zwłaszcza analizę tekstów filozoficznych, biblijnych i teologicznych oraz syntezę różnych idei i poglądów, poprawnie dobierać metody i konstruować narzędzia badawcze, opracowywać i prezentować wyniki badań, stanowiące oryginalne rozwiązania złożonych problemów
TEO_K5_U04	Absolwent/ka potrafi prawidłowo interpretować podstawowe źródła teologiczne, także teksty obcojęzyczne
TEO_K5_U08	Absolwent/ka potrafi przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację różnych poglądów teologicznych i światopoglądowych, wytworów kultury w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno - kulturowym
TEO_K5_U09	Absolwent/ka potrafi argumentować i kompetentnie prowadzić dyskusję światopoglądową dotyczącą zagadnień teologicznych i życia Kościoła, z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, poprawnie formułować wnioski oraz tworzyć syntetyczne podsumowania
TEO_K5_U19	Absolwent/ka potrafi w stopniu podstawowym wykorzystywać w badaniach umiejętność pracy z wybranymi źródłami w języku łacińskim i greckim
TEO_K5_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębionym stopniu specyfikę przedmiotową i metodologiczną teologii, w szczególności w zakresie nauk biblijnych i teologii systematycznej, historii Kościoła, którą jest w stanie rozwijać i twórczo stosować w działalności profesjonalnej
TEO_K5_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębionym stopniu specyfikę przedmiotową i metodologiczną filozofii i prawa kanonicznego, którą jest w stanie rozwijać i stosować w działalności profesjonalnej
TEO_K5_W03	Absolwent/ka zna i rozumie terminologię nauk teologicznych i jej korzenie grecko-łacińskie
TEO_K5_W06	Absolwent/ka zna i rozumie szczegółowe zagadnienia z zakresu teologii systematycznej, zwłaszcza fundamentalnej, dogmatycznej i moralnej
TEO_K5_W07	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębionym stopniu szczegółowe zagadnienia z innych dyscyplin teologicznych
TEO_K5_W10	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębionym stopniu proces i uwarunkowania rozwoju religijno-duchowego oraz jego zagrożenia
TEO_K5_W12	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębionym stopniu powiązania teologii z innymi dziedzinami nauki, zwłaszcza z naukami humanistycznymi, społecznymi i prawnymi, pozwalające na integrowanie z właściwych ich perspektyw
TEO_K5_W14	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębionym stopniu kulturotwórczą rolę Kościoła i teologii, zarówno w aspekcie historycznym, jak i społecznym